

Defensie Ondersteuningscommando
Ministerie van Defensie

CMH

Jaarverslag 2024

Centraal Militair Hospitaal

Jaarverslag 2024

Centraal Militair Hospitaal

INHOUDSOPGAVE

1. Voorwoord Commandant Centraal Militair Hospitaal	9
Missie, visie en kernwaarden	11
2. Zorg in 2024	17
<i>Artikel Wij zijn koploper op het gebied van militaire geneeskunde</i>	18
Een jaar van ontwikkeling en samenwerking, klinische en poliklinische zorg in 2024	20
Zorg voor militairen wereldwijd	22
3. Bedrijfsvoering	25
<i>Artikel CMH bereidt zich voor op grootschalig conflict</i>	28
4. Kwaliteit en patientveiligheid	32
Bedrijfsresultaten	34
5. Strategische samenwerking	37
<i>Artikel “We verhogen medische capaciteit vanwege actuele oorlogsdreiging</i>	38
6. Jaaroverzicht 2024	41
7. Colofon	45

Centraal Militair
Hospitaal

→ Hoofdingang

Openingstijden bezoeker
van 11.00 tot 20.00 uur

Dit is een rookvrij ziekenhuis.
This is a smoke free hospital.

VOORWOORD COMMANDANT CMH

Het Centraal Militair Hospitaal (CMH) is uniek in Nederland. Het is een klein ziekenhuis dat in principe alleen voor actief dienende militairen beschikbaar is, waardoor de patiënten vooral mannen tussen de 18 en 62 jaar zijn. Doordat de krijgsmacht beschikt over een eigen ziekenhuis, is snelle en adequate zorg voor militairen gegarandeerd. Daarbij gaat het niet alleen om beter worden, maar vooral ook om weer operationeel inzetbaar te zijn. Het wordt gefinancierd uit de zorginkomsten van de militaire zorgverzekeraar SZVK en een aanvullende bijdrage van Defensie. De professionals van het Centraal Militair Hospitaal maken elke dag het verschil voor de militaire patiënt en voor de inzetbaarheid van de krijgsmacht.

Het CMH werkt nauw samen met strategische partner UMC Utrecht. Niet alleen beschikken we samen over het Calamiteitenhospitaal, maar ook wisselen we medisch specialisten uit en wordt veel van de facilitaire ondersteuning van het CMH geleverd door het UMC Utrecht. Daarnaast hebben we een gezamen-

lijk Civil-Military Centre of Expertise for Trauma Care opgericht.

Afgelopen jaar heeft voor Defensie en ook voor het CMH in het teken gestaan van voorbereiding op een mogelijk grootschalig conflict. Samen met het UMCU bezien we op welke wijze het gezamenlijke Calamiteitenhospitaal het beste ingezet kan worden in een dergelijk scenario en zijn we hierover in gesprek met stakeholders. De geneeskundige keten van punt van gewond raken van een militair totdat deze is vervoerd naar Nederland, is een verantwoordelijkheid van Defensie. Kleinere aantallen gewonden in de aanloopfase van een oorlog kunnen vervolgens via het Calamiteitenhospitaal worden opgevangen en daarna uitgeplaatst naar de Defensie Relatieziekenhuizen, onder regie van Defensie. Maar bij massale aantallen gewonden tijdens een oorlog is opvang van gewonde en zieke NL en NAVO militairen een civiele, landelijke aangelegenheid. Daarom moet de voorbereiding daarop en regie op de uitvoering civiel belegd worden. Er moet de komende

jaren nog veel geregeld worden voordat er een robuust landelijk systeem van gewondenopvang is gerealiseerd.

Naast genoemde voorbereiding zijn afgelopen jaar diverse stappen gezet om het CMH te optimaliseren. Zo is een nieuwe versie van het Elektronisch Patiëntendossier Hix 6.3 geïmplementeerd in het samenwerkingsverband UMC Utrecht, CMH en Prinses Máxima Centrum. Dat was een groot veranderproject, dat tot een goed einde is gebracht. Bovendien zijn belangrijke stappen gezet om het Operatiekamercomplex van het CMH over enkele jaren te vernieuwen. Tenslotte is een reorganisatieproces doorlopen dat begin 2025 is afgerond en waarmee een uitbreiding van ongeveer 7% van de formatie is gerealiseerd.

Ik wens u veel leesplezier met voorliggend jaarverslag.

Kolonel Rik Bergman
Commandant Centraal Militair Hospitaal

10 Centraal Militair Hospitaal

1

MISSIE, VISIE EN KERNWAARDEN

“Het verschil maken”

Wij zorgen er voor dat militairen weer militair kunnen zijn en blijven. Ons (be)handelen staat in het teken van de militaire patiënt en collega. Het motto van het CMH is dan ook “Het verschil maken”! Hiertoe leveren wij zo optimaal mogelijke medisch-specialistische zorg aan militairen met als doel de gezondheid én inzetbaarheid te herstellen, behouden en verbeteren. Naast deze veelomvattende taak, dragen wij ook bij aan het voorbereiden en inzetten van militair geneeskundig zorgpersoneel tijdens operationele taken.

Vanuit het oogpunt ‘snel aan de beurt, korte wachttijden’ maar ook binnen de context van ‘militaire spoed’ streven wij ernaar zoveel mogelijk zorg volgens het one-stop-shop principe in te richten. Zo kan, in samenwerking met verwijzers uit de eerstelijnsgezondheidszorg en de gehele zorgketen zowel binnen als buiten Defensie, militaire zorg op maat geleverd worden. Zorg die aansluit op de militaire cultuur en inzetbaarheid.

Militairen, hun commandanten en onze samenwerkingspartners kunnen op ons rekenen. Wij bieden gegarandeerde zorg, niet alleen in acute situaties en tijdens langdurige behandelingen maar juist ook bij voorbereiding op uitzending. Op het CMH kun je bouwen!

Door innovatie, toewijding en doorzettingsvermogen zorgen wij ervoor dat militairen sneller herstellen en weer inzetbaar zijn, dat zij weer kunnen doen waar ze goed in zijn. Wij zetten die extra stap voor onze patiënten, partners en collega’s. Met hart voor de zaak én voor elkaar.

Missie

Centraal staat hierbij de menselijke maat; zorg is persoonlijk, snel, biedt gegarandeerde opvang en is altijd gericht op militaire inzet. Het zorgpersoneel in het CMH spreekt de taal van de militair en houdt waar mogelijk rekening met de specifieke wensen en behoeften van deze patiëntgroep. Het CMH is hét ziekenhuis waar de militair naartoe wordt doorverwezen, zich welkom voelt en waar ons personeel trots op is!

Behandelingen zijn dus niet slechts gericht op herstel, maar met name ook op de inzetbaarheid van de militair. De tijd en aandacht waarmee onze patiënten worden gezien en behandeld bieden ruimte en dragen bij aan een prettig en veilig werkklimaat. Het CMH is een goede leer- en werkomgeving voor zowel ons eigen personeel als voor externe militair geneeskundigen. Wij houden

intensief contact met de gehele (zorg)keten en bieden onder andere praktische tewerkstelling (PTW), stageplaatsen en diverse bij- en nascholingen voor militair zorgpersoneel.

Visie

“Het verschil maken”. Dat doen we bij het CMH niet alleen voor onze patiënt door middel van militaire medische kennis en ervaring, maar dat doen we ook voor de Krijgsmacht door gegarandeerde operationele capaciteit en focus op inzetbaarheid te bieden. In nauwe samenwerking met strategische partners zoals het Universitair Medisch Centrum Utrecht (UMC Utrecht), zetten wij onze expertise in om snelle, efficiënte en kwalitatief hoogwaardige zorg te bieden.

Deze samenwerking met het UMC Utrecht is niet de enige meerwaarde die het CMH biedt; denk ook aan curatieve zorg, inzetbaarheidsadviesing, gegarandeerde opvang van militaire- en burgerslachtoffers in het Calamiteitenhospitaal, uitzendbare geneeskundige capaciteit, operationele bloedvoorziening en specifieke militair operationele gezondheidszorgexpertise. Stuk voor stuk belangrijke pijlers.

Daarnaast staan ook kwaliteitsbehoud en -verbetering hoog in het vaandel! Wij zorgen ervoor dat we nu en in

de toekomst de beste zorg leveren. Vanaf het moment dat de militair bij ons binnenkomt tot aan het moment van volledige inzetbaarheid; dankzij de korte lijnen en goede contacten met zorgaanbieders binnen Defensie en onze betrokkenheid met het volledige zorgsysteem kunnen wij blijven optimaliseren.

Altijd paraat

Vanuit het CMH staan wij 24/7 paraat om medische ondersteuning te bieden, waar en wanneer dat nodig is. Of het nu gaat om een missie in een conflictgebied, een rampenoperatie of een grootschalige militaire oefening; onze medische teams en faciliteiten staan altijd stand-by.

Het CMH is méér dan een ziekenhuis. Wij zijn de ruggengraat van de militaire inzetbaarheid! Dankzij onze specialistische zorg blijven militairen sterk, inzetbaar en klaar om te beschermen wat ons dierbaar is. Samen maken wij het verschil – elke dag opnieuw.

Kernwaarden

Het Centraal Militair Hospitaal, zorg met aandacht. Door de best mogelijke zorg wil het CMH militairen zo snel mogelijk weer inzetbaar maken en te houden.

Militair gericht

Bij het Centraal Militair Hospitaal begrijpen we de unieke wereld waarin militairen leven en werken. Onze zorg sluit aan bij de militaire cultuur en specifieke behoeften van onze patiënten. We spreken de taal van de militair, kennen hun uitdagingen en houden rekening met hun inzetbaarheid. Door deze betrokkenheid voelen militairen zich bij ons begrepen, veilig en welkom. Het CMH is meer dan een ziekenhuis; het is een plek waar de militair centraal staat, en waar zorg op maat wordt geleverd met oog voor hun unieke situatie.

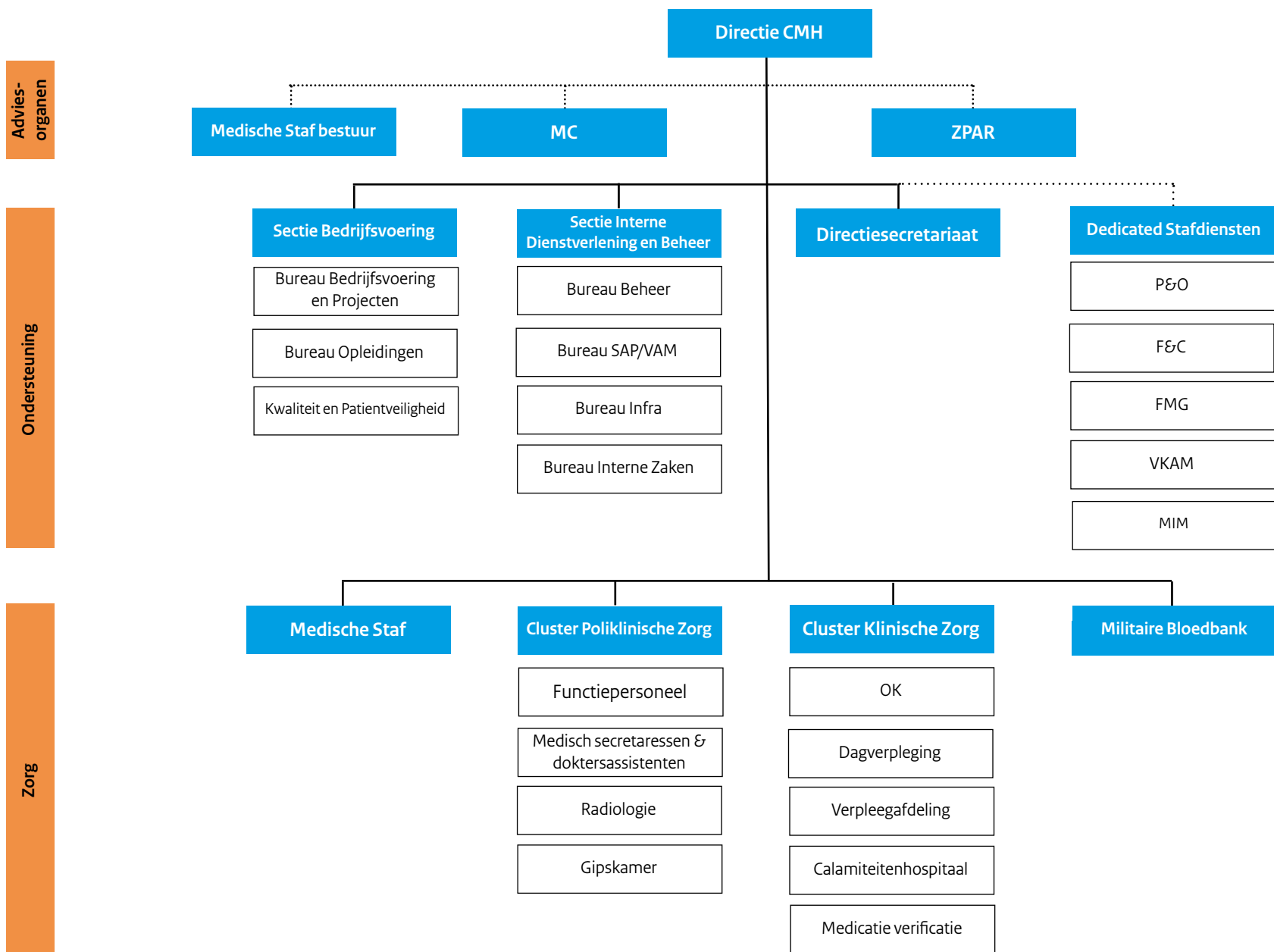
Betrouwbaar

Het CMH staat voor betrouwbaarheid in iedere situatie. Militairen, hun commandanten en onze samenwerkingspartners kunnen op ons rekenen. We bieden gegarandeerde zorg, of het nu gaat om acute situaties, langdurige behandelingen of voorbereiding op uitzending. Ons personeel is goed getraind en klaar om onder alle omstandigheden uit te blinken. Door kwaliteit, veiligheid en efficiëntie te combineren, zorgen we dat het vertrouwen dat in ons wordt gesteld nooit wordt beschaamd. Op het CMH kun je bouwen, altijd.

Gedreven

Onze toewijding gaat verder dan alleen zorg bieden. We zetten *nét* die extra stap voor onze patiënten, partners en collega's. Dit betekent dat we constant werken aan verbeteringen, innovaties en hoogwaardige zorg. Onze gedrevenheid zorgt ervoor dat militairen sneller herstellen en weer kunnen doen waar ze goed in zijn. Dit enthousiasme en doorzettingsvermogen is voelbaar in alles wat we doen, van de eerste intake tot de laatste controle. Samen maken we het verschil, met hart voor de zaak en voor elkaar.

Kerncijfers personeel 2024

238,94
vte's

153
burgers

84
militairen

60%
vrouw

40%
man

41
medisch specialisten

2 ZORG IN 2024

39.588
consulten uitgevoerd

14.446
militairen geholpen

1.712
operaties uitgevoerd

1.882
ligdagen op de
verpleegafdeling

1.273
opnames op de
dagverpleging

1.086
vaccinaties gezet

199
inhaalzorg UMC Utrecht
(burgerpatiënten)

120
repatriëringen
gecoördineerd

8,5
patiënttevredenheidsscore

“Wij zijn koploper op het gebied v

Het aantal patiënten met knieproblemen, en dan met name artrose, gaat toenemen, dus ook bij militairen. Bij artrose slijt het kraakbeen in gewrichten, met pijn en beperking van bewegelijkheid als gevolg. “Het CMH neemt dit erg serieus”, aldus kolonel-arts Sebastiaan Floor, orthopedisch specialist van het CMH. “Zozeer dat wij nu koploper zijn op het gebied van militaire geneeskunde op dit gebied.”

Mensen die actief zijn en veel sporten hebben een hoger risico op dit soort klachten. Een studie in Amerika liet zien dat kraakbeenletsel zich meer bij sporters voordoet dan niet sporters (36% vs 12%). De nummer 1 reden waarom militairen uitvallen bij Defensie in de VS is artrose. Artrose is ook de belangrijkste medische reden waarom militairen in de VS een claim neerleggen bij Defensie. De militaire beroepsgroep is dus bij uitstek een groep waarbij kraakbeenproblemen van vooral de knie vaak voorkomen.

Kraakbeentransplantaties

Nu kun je bij knieartrose een knieprothese plaatsen echter de gemiddelde militair is veel te jong voor deze behandeling. Er is dus gezocht naar een behandeling om lokaal kraakbeenletsel op een andere en vooral duurzame manier te verhelpen. “Het CMH heeft 10 jaar nauwelijks kraakbeentranplantaties gedaan. Echter sinds twee jaar

hebben wij met onze samenwerkingspartner het UMC Utrecht dit weer geïntensiveerd”, vertelt Sebastiaan.

Het UMC Utrecht is één van de 4 expertisecentra in Nederland die een “kraakbeentransplantatie” aanbiedt voor deze klachten. Dit jaar is het CMH ook geaccrediteerd voor deze behandeling bij patiënten. Inmiddels zijn hiervoor dit jaar in het CMH diverse burger-patiënten maar ook militairen behandeld. Het UMC Utrecht verricht per jaar ongeveer 50 kraakbeentransplantaties. Ongeveer de helft van deze operaties vindt plaats in het CMH. Het afgelopen jaar waren er hiervan 5 militair. En dit aantal zal toenemen.

Kraakbeenoperatiedag

“Afgelopen 2 jaar is er 2 keer per maand een ‘kraakbeen operatie dag’ in het CMH,” vertelt Floor. “Dat gaat per september verdubbeld worden naar 1x per week.”

van militaire geneeskunde”

Bij een kraakbeentransplantatie of ACI (autologe chondrocyten implantatie) wordt de patiënt twee keer in een bepaalde tijd geopereerd. Tijdens de eerste operatie wordt in eerste instantie wat kraakbeen van de patiënt uit de knie afgenomen. Deze kraakbeencellen worden in een laboratorium in Duitsland gestimuleerd met bloed van de patiënt om te groeien. Na 6-8 weken zijn cellen dan klaar om weer teruggeplaatst te worden in de knie. Dan MOET de tweede operatie binnen een window van ongeveer 5 dagen plaatsvinden. “Dit is soms best lastig” geeft Sebastiaan aan “omdat daarom soms andere patiënten moeten wijken van het geplande operatieprogramma”. Echter kunnen we niet wachten met de tweede operatie omdat anders de kwaliteit van de cellen achteruitgaat.

Kraakbeenpoli's

Er volgt een intensief revalidatietraject van 9-12 maanden. Zowel Sebastiaan als kolonel-arts Suzanne de Jong doen deze operaties nog met hulp van een orthopedisch chirurg van het UMC Utrecht. Zij worden echter goed getraind en geschoold zowel door de collega-specialisten als de firma. Dit geldt ook voor de medewerkers van de OK. Sebastiaan en Suzanne zullen vanaf september ook burgerpatiën-

ten met kraakbeenletsels gaan zien op multidisciplinaire kraakbeenpoli's in het UMC Utrecht. Daarnaast worden er kraakbeencongressen bezocht en zijn zij lid van een internationaal 'kraakbeen' organisatie (ICRS).

“Al met al kunnen en maken wij hier samen het verschil voor de militaire patiënt”, zegt Sebastiaan. In de reguliere zorg duurt de wachttijd voor deze operatie gemiddeld 1 tot 1,5 jaar. In het CMH kan de militair vaak binnen enkele maanden al terecht. Daarnaast is het een hele duurzame behandeling omdat 2/3 van de militaire patiënten weer terug op het oude sportniveau en dus inzetbaar blijft.

Voor de toekomst is de ambitie dat het CMH met het UMC Utrecht een kraakbeen-expertise centrum wordt. Daarnaast zullen de (militaire) patiënten meewerken aan wetenschappelijk onderzoek.

Een groot SUCCES dus onder de 4e pijler van het CMH: Het CMH is koploper op het gebied van militaire geneeskunde. Hiertoe ontwikkelen en delen we kennis en innovaties, samen met (internationale) partners.

Klinische en Poliklinische Zorg in 2024

Een jaar van ontwikkeling en samen

Het Centraal Militair Hospitaal (CMH) heeft in 2024 wederom bewezen een belangrijke spil te zijn in de medische zorg voor militairen. Met een combinatie van hoogstaande klinische en poliklinische zorg, opleidingen en militaire inzet heeft het CMH een waardevolle bijdrage geleverd aan zowel Defensie als de civiele gezondheidszorg.

Opleiding en stages

Het CMH heeft ook dit jaar een breed scala aan opleidingen en stages gefaciliteerd. Zo werden luchtwegstages verzorgd voor 8 Algemeen Militair Artsen (AMA), 15 Algemeen Militair Verpleegkundigen (AMV), 10 medics en 1 medewerker van de Brigade Speciale Beveiligingsopdrachten (BSB). Daarnaast is een doorlopende stage voor AIOS anesthesie van het UMC Utrecht gestart, waarbij artsen roulerend gedurende twee maanden praktijkervaring opdoen. Ook heeft het CMH gedurende het hele jaar stageplaatsen geboden aan twee leerlingen operatieassistenten en

één leerling anesthesiemedewerker van het UMC Utrecht.

Verder startten er nieuwe opleidingen binnen het CMH: twee operatieassistenten begonnen met hun MBO-V opleiding, terwijl één operatieassistent startte met de HBO-V opleiding. Ook werden er belangrijke mijlpalen bereikt, zoals het afronden van de SPEC-opleiding door twee anesthesiemedewerkers en het succesvol afronden van de opleiding aan het Koninklijk Instituut voor de Marine (KIM) door een operatieassistent.

Daarnaast is er extra aandacht geweest voor de voorbereiding op Hoofdtak 1, de rol van het CMH in een grootschalig militair conflict. Hiervoor zijn scenario's ontwikkeld en is gestart met extra trainingen en scholingen voor het personeel.

Militaire Inzet en ontwikkeling

Naast het leveren van uitstekende zorg heeft het CMH een actieve rol gespeeld in

militaire operaties en oefeningen. Twee operatieassistenten waren vier maanden op missie Aspides met de Karel Doorman, en zowel een operatieassistent als een anesthesiemedewerker namen deel aan SOST-oefeningen en uitzendingen. Verder namen medewerkers deel aan militaire vakgroepoverleggen, symposia en verplichte gereedheidskursussen. Ook sportieve prestaties werden geleverd, met deelname aan Defensie Sportactiviteiten zoals de Vierdaagse van Nijmegen en het WK CrossFit.

Innovatie en organisatorische ontwikkelingen

In 2024 heeft het CMH stappen gezet in de herwaardering van de opnameplanning en de kwalificatieketen personele gereedheid. Er werd een praktijkstage gestart op de traumaverpleegafdeling van het UMC Utrecht als onderdeel van Hoofdtak 1, en er werd een Hoofdtak 1-commissie opgericht. Daarnaast werd een Zeldzame Zaken-commissie opgezet om personeel

enwerking

beter voor te bereiden op bijzondere medische situaties, zoals bloedtransfusies, noodprocedures en patiëntfixatie. Dit werd ondersteund met klinische lessen. Verder werd een pilot voor een wondpoli gestart en volgden medewerkers interne Defensie-leiderschapstrainingen, waaronder de Basis Leergang Burger Leidinggevenden en de post-HBO opleiding Bedrijfskundig Zorgmanagement.

Verbeteringen en uitdagingen in de poliklinische zorg

In 2024 heeft het CMH zich gericht op het verbeteren van de poliklinische zorg. Een belangrijke ontwikkeling was de implementatie van HiX 6.3, het vernieuwde elektronisch patiëntendossier. Hoewel de invoering succesvol verliep, zorgde dit in de eerste maanden voor de nodige onrust en aanpassingen. De tweede fase van de optimalisatie liep vertraging op door afhankelijkheid van externe partijen. Een terugkerend knelpunt blijft de vervangbaarheid van personeel. Bij ziekte of

vertrek is het niet altijd mogelijk om snel vervanging te regelen, wat impact heeft op de continuïteit van de zorg. In 2025 zal verder worden gewerkt aan het ontwikkelen van een dashboard voor betere datasturing en het versnellen van processen binnen de poliklinieken.

Vooruitblik

Het CMH blijft zich ontwikkelen als een centrum voor hoogwaardige medische zorg en militair-medische expertise. Door continue samenwerking met Defensie en civiele partners wordt gestreefd naar verdere verbetering en innovatie in de zorg voor onze militairen.

Zorg voor militairen wereldwijd

Het Centraal Militair Hospitaal (CMH) speelt een belangrijke rol in de zorg voor militairen die vanuit een missie, oefening of dienstreis om medische redenen terug naar Nederland moeten komen. Deze repatriëringen worden zorgvuldig gecoördineerd om te zorgen voor een veilige en efficiënte terugkeer. In 2024 was er een stijging in het aantal repatriëringen ten opzichte van het voorgaande jaar.

Meer repatriëringen in 2024

Het afgelopen jaar zijn 120 militairen gerepatriëerd, een toename van 7% ten opzichte van 2023. Dit brengt het aantal weer op het niveau van 2017, vóór de COVID-pandemie. De meeste repatriëringen verlopen via het CMH, waarbij een klein aantal via externe partijen wordt afgehandeld. Opvallend is dat sommige repatriëringen rechtstreeks tussen een operationeel commando (OPCO) en het CMH worden geregeld, zonder tussenkomst van het National Patient Evacuation Coordination Cell (NPECC).

Nieuwe ontwikkelingen en uitdagingen

In 2024 is een extra repatriëringscoördinator aangesteld om de groeiende vraag

aan te kunnen. Ook is er een ketenaudit uitgevoerd om het proces te verbeteren. Uit eigen evaluatie kwam naar voren dat niet alle militairen die via een verwijzing naar het CMH komen, worden herkend als repatriëringspatiënt. Dit vraagt om een verbeterde registratie in de systemen. Daarnaast viel op dat een aantal repatriëringen te maken had met bevroeringsverschijnselen (frostbite) en botbreuken door parachutespringen. Dit benadrukt het belang van goede medische zorg, zowel tijdens als na missies.

Leerzame oefeningen en verbeteringen

Een leerzame oefening was de deelname van de Role 4 functie die het CMH uitvoert door medische zorg te leveren in het Calamiteitenhospitaal. Doel van deelname aan oefening “Vigorous Warrior”, waarin 30 gewonde militairen werden gerepatriëerd, was de gehele civiel-militaire keten mee te laten oefenen, zodat inzichtelijk werd welke partners er ingezet worden bij de afvoer van gewonde militairen. Dit gaf waardevolle inzichten om de geneeskundige afvoerketen te verbeteren en hoe de civiel-militaire samenwerking verloopt. Verder werd het handboek repatriëringen

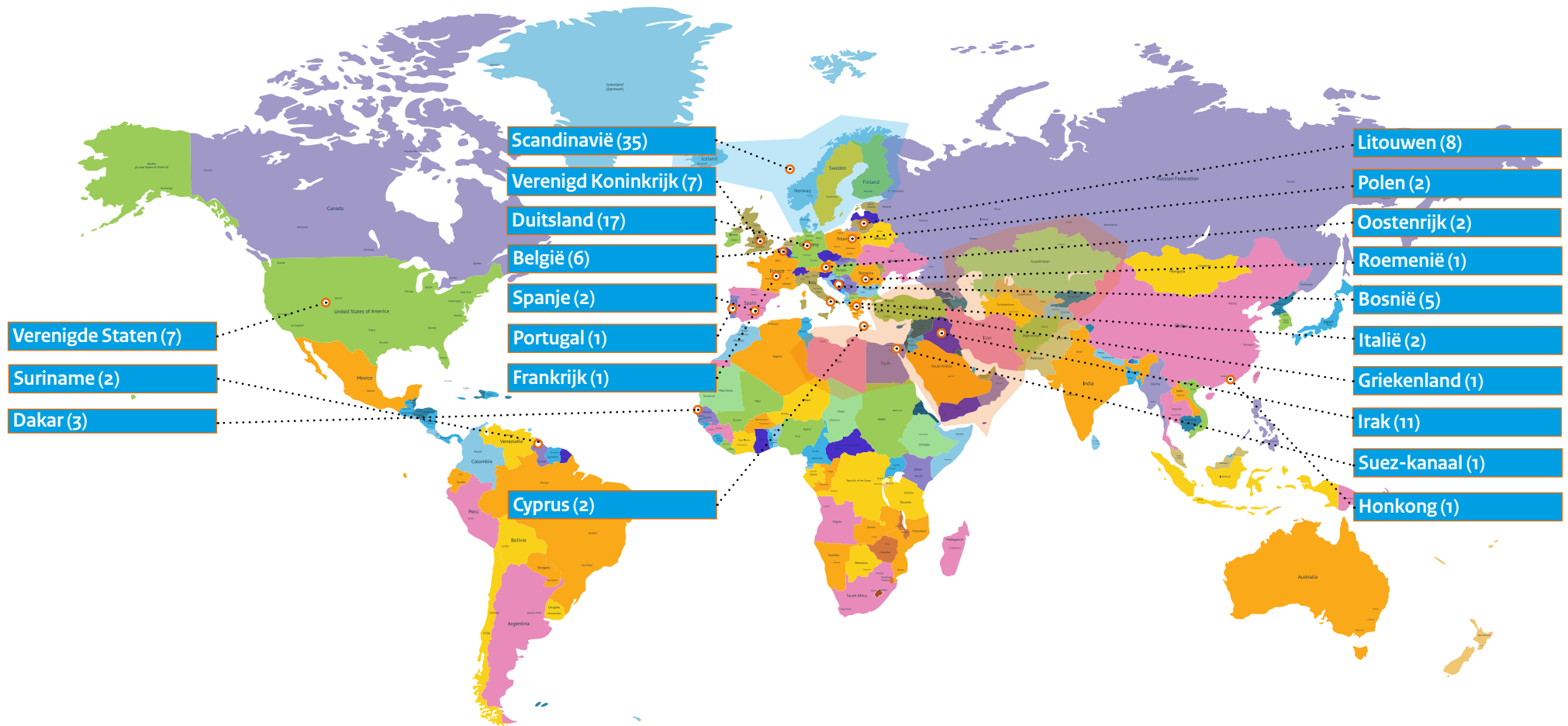
geactualiseerd en voorzien van een duidelijk stroomschema. Dit maakt de taken van de repatriëringscoördinatoren inzichtelijker en helpt bij het inwerken van nieuwe medewerkers.

Plannen voor 2025

Voor komend jaar richt het CMH zich op verdere verbeteringen in de repatriëringszorg. Belangrijke doelen zijn onder andere:

- Een betere registratie van repatriëringspatiënten in het digitale zorgsysteem DHIX.
- Een evaluatie van repatriëringen die niet via de lucht plaatsvinden door een PTO.
- Het uitvoeren van een patiënttracer om de medische overdracht te optimaliseren.
- Betere scholing van medisch personeel over de juiste procedures. (Advies NPECC).

Het CMH blijft zich inzetten voor de beste zorg aan militairen, waar ter wereld zij zich ook bevinden. Door continue verbeteringen en samenwerking zorgen we ervoor dat repatriëringen soepel en verantwoord verlopen.

3

BEDRIJFSVOERING

Implementatie HiX 6.3: een belangrijke stap vooruit

Het Centraal Militair Hospitaal (CMH) heeft in 2024 grote stappen gezet in de verbetering van de bedrijfsvoering. Een van de belangrijkste ontwikkelingen was de implementatie van het vernieuwde elektronisch patiëntendossier HiX 6.3 standaard content. Dit systeem moest zorgprocessen efficiënter maken en de informatievoorziening verbeteren. De overgang bracht de nodige uitdagingen met zich mee, en de verdere optimalisatie liep enige vertraging op door o.a. afhankelijkheid van externe partners en beschikbare personele capaciteit. Ondanks deze hobbels is de basis gelegd voor verdere verbetering van onze digitale zorgomgeving in 2025.

Reorganisatie brengt structurele verbeteringen

Een andere grote verandering binnen het CMH was de reorganisatie. Doordat Defensie mag groeien was ook deze reorganisatie gericht op uitbereiding van formatie. De reorganisatie is inmiddels afgerond en gaat zorgen voor een versterking van

de formatie en uitbereiding van het zorgportfolio. Toch zijn er nog enkele organisatorische aanpassingen nodig om de beoogde doelen volledig te bereiken.

Hoofdtak 1

Tegelijkertijd is het CMH zich aan het voorbereiden op Hoofdtak 1, waarbij scenario's zijn ontwikkeld voor inzet bij een grootschalig conflict. Het personeel wordt steeds bewuster gemaakt van wat dit in de praktijk betekent, en trainingen en scholingen worden ingezet om hier goed op voorbereid te zijn.

Personeelstekorten blijven een uitdaging

Een van de grootste uitdagingen dit jaar was de personele bezetting. Hoewel het CMH gemiddeld op 91% bezetting zat, waren er tekorten aan gespecialiseerde functies zoals OK- en anesthesieverpleegkundigen. Dit maakte het lastig om de operatiecapaciteit volledig te benutten. Het ziekteverzuim lag met 5% lager dan het landelijk gemiddelde in andere ziekenhuizen, maar langdurige uitval bleef een aandachtspunt. Vanwege deze

tekorten start Defensie in 2025 een gerichte wervingscampagne om nieuwe medewerkers aan te trekken en het CMH op sterkte te brengen.

Digitalisering als speerpunt

Naast personele en financiële uitdagingen speelde ook digitalisering een grote rol. De invoering van HiX 6.3 heeft duidelijk gemaakt hoe belangrijk een goed functionerend ICT-systeem is. Niet alle financiële en zorginhoudelijke data waren direct beschikbaar na de implementatie, wat invloed had op de interne rapportages. Daarnaast blijft het CMH afhankelijk van het UMC Utrecht voor ICT-systemen, wat soms zorgt voor vertraging in verbeterprocessen. In 2025 wordt daarom verder geïnvesteerd in digitalisering en het verbeteren van de informatievoorziening.

Vooruitblik: focus op verdere optimalisatie

Het CMH kijkt vooruit naar een jaar waarin verdere optimalisatie van de bedrijfsvoering centraal staat. Het

ziekenhuis werkt aan de volledige integratie van HiX 6.3, het versterken van de personeelsbezetting en de verdere voorbereiding op Hoofdtak 1. Ondanks de uitdagingen is het CMH goed op weg om de organisatie toekomstbestendig te maken en hoogwaardige zorg te blijven bieden aan militairen zowel regulier als in een Hoofdtak 1 scenario.

CMH bereidt zich voor op groot

Ambulances van de GHOR en het Rode Kruis, vijftien KMAR motoren, journalisten, O&T-ers en een handje vol belangstellenden staan bij het hot cargo platform te wachten. Rond 17.15 uur land een militaire Poolse Airbus C295 met aan boord een Grieks medisch team en dertig oefengewonden die tijdens oefening Vigorous Warrior zogenaamd gewond zijn geraakt. It's game on.

Eén voor één komen de gewonde militairen het vliegtuig uit en worden overgedragen aan het ambulancepersoneel van het GHOR en het EHBO noodhulpteam. In het Engels want het medisch team is Grieks. Het is de eerste keer dat de gehele afvoerketen van gewonden van A tot Z wordt geoefend. “Een unieke oefening”, vertelt Joris Prinssen, Hoofd Calamiteitenhospitaal. “Dit was een kans voor het CMH, UMC Utrecht en het Calamiteitenhospitaal om in samenwerking met civiele hulporganisaties te oefenen.”

Als de patiënten in de ambulances zitten vertrekken ze in drie batches onder Marechaussee begeleiding richting Utrecht. Zwaailichten aan en gas erop.

Het vervoer naar de domstad -midden in de avondspits-

is wel even een dingetje, erkent opperwachtmeester Jelmer Plant van de Marechaussee. Het konvooi gaat niet in één keer massaal de snelweg op; dat zou waarschijnlijk iets teveel gevraagd zijn van de argeloze weggebruiker. De club van dertien ziekenwagens wordt daarom opgesplitst in drie ‘pakketten’, legt Plant uit. „Drie spitsen van ons rijden voorop en regelen het verkeer, daarna volgt de commandant die rechtsvoor rijdt. Vervolgens hebben we ook nog één staarrijder.”

Bij het transport worden snelheden bereikt van maximaal 150 kilometer per uur. „Dat geldt dan voor het

grootschalig conflict

spoedpakket. We gaan zo kijken hoe dat gaat”, vertelt Plant, kort voor vertrek. „Het moet natuurlijk wel veilig gaan. En ja, we houden er ook rekening mee dat het hier slechts om een oefening gaat.”

De dertig gewonden worden uiteindelijk opgevangen in het Calamiteitenhospitaal door zowel Defensie- als UMC Utrecht-personeel. Kolonel Rik Bergman: “Het Calamiteitenhospitaal bij het UMC Utrecht is een unieke samenwerking met het Centraal Militair Hospitaal en het Ministerie van VWS. Ideaal voor de opvang van meerdere slachtoffers. In dit geval gewonde militairen.”

Een Cruciale Oefening

De oefening Vigorous Warrior is een omvangrijke geneeskundige ketenoefening van de NAVO die tweejaarlijks plaatsvindt op NAVO-grondgebied. Deze voorbereidende oefening bereidt militairen voor op operaties volgens artikel 3 of artikel 5 van het NAVO-verdrag. “Tijdens deze grootschalige oefening wordt de gehele medische keten getraind, waarbij de samenwerking tussen militaire en civiele hulpdiensten centraal staat” gaat Bergman verder. Vanaf de eerste opvang van gewonden

tot aan hun afvoer naar veilig gebied en de start van hun behandeling wordt het gehele proces doorgelicht. In Nederland werken diverse instanties samen, waaronder de Veiligheidsregio's Brabant en Utrecht, het Rode Kruis, de Politie en het UMC Utrecht.

“Voor een sterke krijgsmacht met groot voortzettingsvermogen is veilige en goede geneeskundige zorg essentieel,” vertelt Bergman. De oefening, genaamd Vigorous Warrior 2024, staat bekend om zijn omvang en belang voor de voorbereiding van militairen op diverse operationele scenario's. Bergman legt uit: “Deze tweejaarlijkse oefening op NAVO-grondgebied bereidt militairen voor op artikel 3 of artikel 5 operaties volgens het NAVO-verdrag. Het draait niet alleen om militaire inzet, maar ook om samenwerking met civiele hulpdiensten.”

Aan het einde van de oefening vertelt één van de ambulancechauffeurs hoe uniek het voor hem is. “We rijden natuurlijk wel vaker met hoge snelheid over de snelweg maar nu in colonne onder begeleiding van de Marechaussee is toch wel uniek.”

Het Calamiteitenhospitaal in actie

Het Calamiteitenhospitaal in Utrecht, een samenwerking tussen het Ministerie van Defensie, het UMC Utrecht en het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, vangt de oefengewonden op. Dit volledig operationele hospitaal kan binnen 30 minuten maximaal 200 militaire en civiele gewonden opvangen en kortdurend medisch behandelen.

Kwaliteit en patientveiligheid

Kwaliteit en Patiëntveiligheid in 2024

In 2024 heeft het Centraal Militair Hospitaal (CMH) opnieuw belangrijke stappen gezet om de kwaliteit van zorg en de veiligheid van onze patiënten te verbeteren.

Zenya: ons kwaliteitsmanagementsysteem

We werken aan een stevige basis voor kwaliteitszorg. Daarom bouwen we ons kwaliteitsmanagementsysteem Zenya steeds verder uit. In 2024 hebben we nieuwe modules ingevoerd, zoals vragenlijsten voor interne audits en veiligheidsrondes. Ook is het VIM-formulier eenvoudiger geworden en is er een begin gemaakt met het gebruik van de verbetermodule in december.

Audits en toetsing van kwaliteit

In december vond de laatste deel-audit van Qualicor plaats. Daarbij werd gekeken naar onder andere governance, leiderschap, rampenopvang en transfusiediensten. De uitkomsten hiervan zijn nog niet bekend, maar we blijven voortdurend leren en verbeteren. Ook zijn er zeven interne audits uitgevoerd, waaronder vier gericht op het elektronische patiëntendossier HiX. Daarnaast zijn de jaarlijkse audits

voor infectiepreventie opnieuw gedaan.

Veiligheidsrondes en risicobeoordelingen

Elke afdeling kreeg dit jaar bezoek van een compliance-eigenaar voor een veiligheidsronde. Alle rondes zijn uitgevoerd en verbeterpunten zijn lokaal opgepakt. Er is wederom een jaarlijkse centrale terugkoppeling van alle compliance eigenaren gedaan aan de directie. Verder is een risico-inventarisatie gestart rondom het nieuwe VOS (verpleegkundig oproep systeem).

Commissies in beweging

De commissie infectiepreventie kwam vier keer bijeen en organiseerde in december de Week van de Infectiepreventie. De medicatiecommissie kreeg een nieuwe voorzitter en start in 2025 met een vernieuwde koers. De ethische commissie zal haar taken opnieuw bekijken, nu een deel is overgedragen aan het centrale medisch-ethisch comité van Defensie.

Patiëntenparticipatie en tevredenheid

We hechten veel waarde aan de mening van onze patiënten. Het patiënttevredenheidsonderzoek (PTO) is dit jaar overgegaan naar een nieuw systeem. De

gemiddelde score was een 8,5, al moeten we dit cijfer met enige voorzichtigheid interpreteren. Er zijn afspraken gemaakt om patiëntenparticipatie in 2025 weer actief op te pakken. Door personele wisselingen zijn de dossiercommissie en patiëntenparticipatie dit jaar minder actief geweest.

Dashboard en datamonitoring

We maken steeds beter gebruik van data. In het dashboard van Power BI kunnen we nu belangrijke cijfers volgen, zoals over BRMO en medicatie. Ook Zenya biedt steeds meer inzicht in het up-to-date houden van onze documenten. Dit helpt ons om sneller bij te sturen en te verbeteren.

Continu verbeteren en samenwerken

Samen verbeteren blijft een belangrijk thema. In het eerste kwartaal organiseerden we bijeenkomsten over vitaliteit voor medewerkers. Ook is met de directie gewerkt aan een nieuw overlegmodel. In samenwerking met de longartsen is het zorgpad voor astma afgerond. Eind 2024 zijn de voorbereidingen getroffen op verzoek van de commandant i.s.m. de MC voor het cyclisch afnemen van een MTO. De eerste uitvraag zal in Q1 plaatsvinden.

Klachtenafhandeling in 2024

Het Centraal Militair Hospitaal vindt het belangrijk dat patiënten hun zorgen kunnen delen en dat klachten serieus worden genomen. In 2024 zijn in totaal 24 klachten gemeld bij de klachtenfunctionaris. Dat is een duidelijke daling ten opzichte van 2023, toen er 39 klachten binnenkwamen. De meeste klachten gingen over het maken of wijzigen van afspraken en over communicatie.

Wie behandelde de klachten?

In 2024 zijn er twee klachtenfunctionarissen geweest. Tot april vervulde mevrouw Karin van Mil – Wolters deze taak. Daarna nam luitenant-kolonel Peter Andressen het tijdelijk over. Vanaf januari 2025 neemt een vaste CMH-medewerker, mevrouw Christel Swagemakers, deze rol weer op zich. Zij heeft eind 2024 al ingewerkt en contact gelegd binnen het CMH.

Wat is er met de klachten gebeurd?

Van de 24 klachten zijn er 21 in 2024 afgerond. De overige drie worden begin 2025 verder behandeld. Gemiddeld duurde het afhandelen van een klacht 27 dagen. In

83% van de gevallen is de klacht binnen de wettelijke termijn van zes weken opgelost.

Wat viel op?

De meeste klachten gingen over de organisatie van zorg, bijvoorbeeld over bereikbaarheid of het niet nakomen van afspraken. Ook waren er klachten over communicatie en medisch-inhoudelijke verschillen van inzicht. Bij enkele klachten is bemiddeling ingezet. Soms leidde dat tot een goed gesprek en oplossing, maar niet altijd.

Een klein aantal patiënten gaf aan geen vertrouwen meer te hebben in het CMH. Eén van hen is verder behandeld in de civiele zorg. Twee anderen gaven aan het CMH voortaan te willen vermijden.

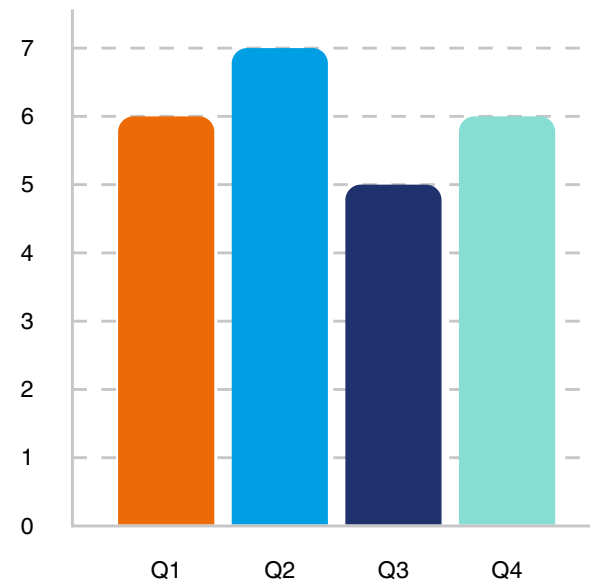
Lessen voor de toekomst

Duidelijkheid in communicatie blijft belangrijk. Wat op het intranet staat, moet kloppen met wat patiënten horen aan de telefoon of bij de balie. Ook moeten toezeggingen worden nagekomen. Als dat niet lukt, moet dit tijdig en helder worden uitgelegd. Sommige klachten ontstonden doordat patiënten onvoldoende wisten

wat zij konden verwachten van een behandeling.

Conclusie

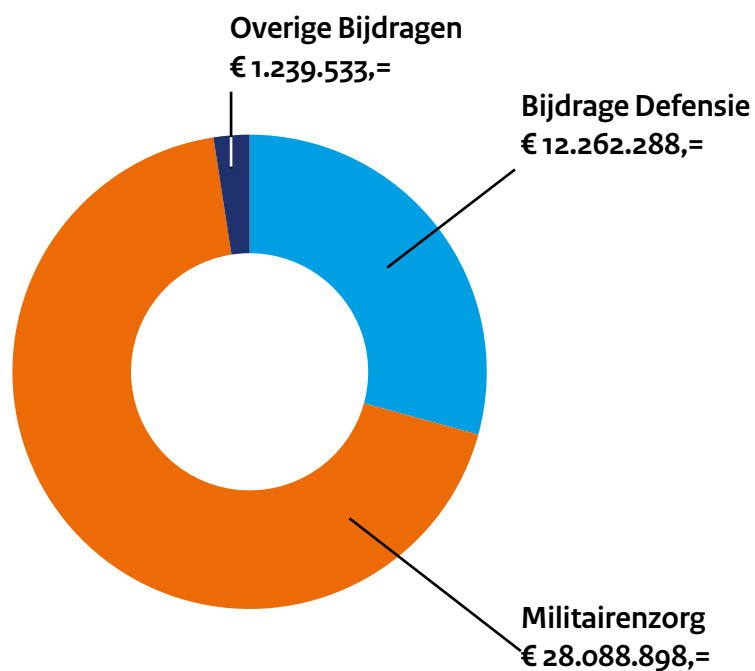
Met 24 klachten in een jaar waarin veel patiëntcontacten plaatsvinden, laat het CMH zien dat de zorg over het algemeen goed wordt gewaardeerd. We blijven leren van klachten en zetten ons ook in 2025 in voor open, duidelijke en veilige zorg.

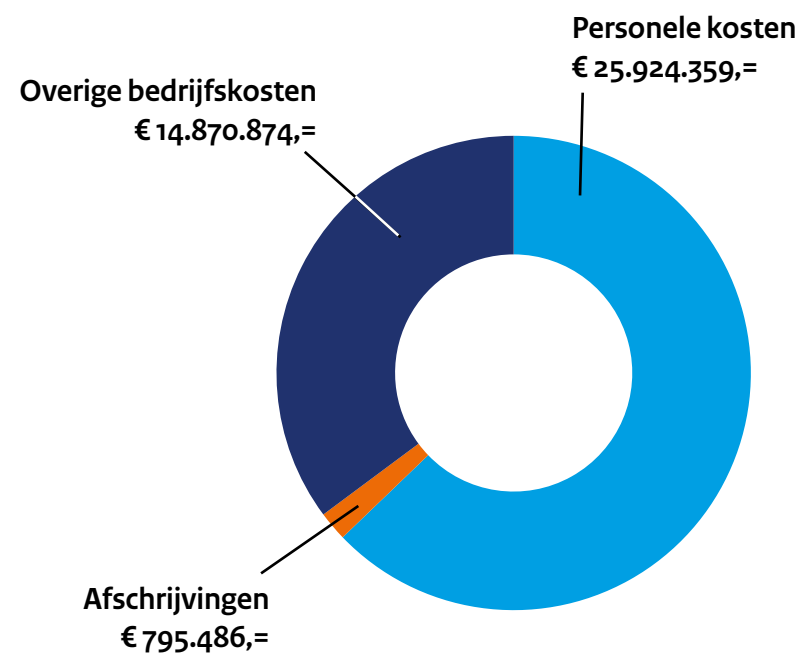
Aantal klachten per kwartaal

Bedrijfsresultaten*

Bedrijfsopbrengsten

Bedrijfslasten

* Voorlopige cijfers standdatum april 2025

	<u>2024</u>	<u>2023</u>
Bedrijfsopbrengsten		
Baten uit beroeps- of bedrijfsmatige zorgverlening		
Zorgverzekeringswet	28.088.898,=	28.052.243,=
Overige baten uit beroeps- of bedrijfsmatige zorgverlening	13.384.179,=	10.750.094,=
	<u>41.473.076,=</u>	<u>38.802.337,=</u>
Netto omzet	41.473.076,=	38.802.337,=
Som der bedrijfsopbrangsten	41.473.076,=	38.802.337,=
Bedrijfslasten		
Kosten van uitbesteed werk en andere externe kosten	3.137.283,=	2.300.363,=
Lonen en salarissen	18.847.592,=	15.639.313,=
Sociale lasten	1.515.717,-	1.395.609,=
Pensioenlasten	2.301.981,=	2.989.388,=
Afschrijvingen op materiële vaste activa	795.486,=	843.612,=
Overige bedrijfskosten	14.875.018,=	15.634.052,=
Som der bedrijfslasten	<u>41.473.077,=</u>	<u>38.802.337,=</u>

5

STRATEGISCHE SAMENWERKING

In het afgelopen jaar heeft het Centraal Militair Hospitaal (CMH) de samenwerking met het naastgelegen UMC Utrecht verder uitgebreid. Dit betekent dat we steeds meer samenwerken op het gebied van personeel en faciliteiten. Dankzij deze nauwe band kunnen we gebruikmaken van de medische kennis en expertise van het UMC Utrecht, bijvoorbeeld bij de behandeling van kanker. Onze specialisten blijven up-to-date in hun vakgebied door mee te werken aan de complexe zorg die het UMC Utrecht biedt.

Onze samenwerking gaat verder dan de dagelijkse zorg. Samen met het UMC Utrecht hebben we een innovatief programma opgezet voor traumazorg. Dit heeft geleid tot de oprichting van het Civil-Military Centre of Expertise for Trauma Care (CETC). Door kennis te ontwikkelen, te delen en samen te trainen, willen we de overlevingskansen van traumapatiënten vergroten.

Het Calamiteitenhospitaal is een voorziening voor gegarandeerde medische opvangcapaciteit met ruimte voor 200 civiele of militaire slachtoffers. Het is de Role 4 in de geneeskundige afvoerketen voor Defensie. Daarom werken we samen in dit gezamenlijke initiatief van de ministeries van Defensie, Volksgezondheid, Welzijn en Sport en het UMC Utrecht.

Daarnaast is Defensie vanaf 2 juli 2024 een samenwerking aangegaan met de Medisch Ethische Toetsingscommissie (METC) NedMec voor medisch-wetenschappelijk onderzoek met Defensiepersoneel. Deze samenwerking zorgt ervoor dat onderzoek vooraf wordt beoordeeld door experts met zowel militaire als medische kennis. De METC NedMec is verbonden aan het UMC Utrecht, het Prinses Máxima Centrum en het Antoni van Leeuwenhoek. Vanaf nu maken altijd twee Defensiemedewerkers deel uit van de commissie, wat zorgt voor een betere afstemming tussen Defensie en de toetsingscommissie. Dit centraliseert en versnelt het toetsingsproces, terwijl de controle op onderzoek binnen Defensie wordt versterkt. Hierdoor wordt wetenschappelijke kennis beter uitgewisseld en kunnen gezamenlijke onderzoeksprojecten worden bevorderd.

Deze strategische samenwerkingen zorgen ervoor dat het CMH hoogwaardige zorg blijft leveren en een belangrijke rol speelt in de nationale rampenbestrijding. Door kennis en middelen te delen, versterken we elkaar en verbeteren we de zorg en veiligheid voor onze patiënten.

‘We verhogen medische capaciteit vanwege de actuele oorlogsdreiging’

Bron: Medisch Specialist December 2024

Tekst: Hedda SCHUT

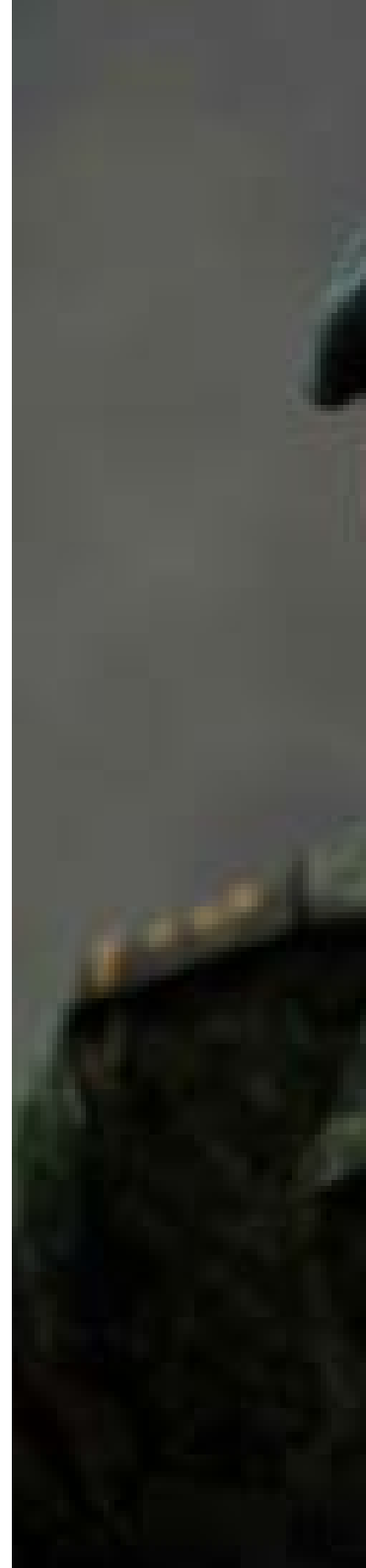
Beeld: Frank RUITER

Kolonel-arts Vincent Meij

Werken bij Defensie en uitzendingen naar het buitenland geven een extra dimensie, het brengt mij verbreding en verdieping. In Nederlandse ziekenhuizen heb je de luxe om samen te werken met collega-specialisten uit andere disciplines. In het veld is dat anders. Dan moet je alle expertise uit een veel kleiner team halen en procedures uitvoeren die niet veel in de dagelijkse praktijk voorkomen.

Ik moet interne bloedingen in het gehele lichaam kunnen stelpen, kunnen amputeren en zelfs een keizersnede kunnen uitvoeren. In de Irakese woestijn zaten we op een Amerikaanse luchtmachtbasis. Daar kregen we in een korte cursus geleerd hoe we honden - die bij de Amerikanen een militaire rang hebben - moet opereren. Dat geeft wel aan hoe breed je moet kijken. We werkten er met gaten in het dak, zand op de grond, zonder andere medisch specialisten en met minder spullen. Ondanks deze beperkingen lukte alles, doordat we als medisch team op elkaar waren ingespeeld.

Er was grote saamhorigheid en we kenden elkaar. Het is de bedoeling dat ik me blijf bekwamen. Om meer routine te krijgen, werkte ik maanden in een grootstedelijk Zuid-Afrikaans ziekenhuis waar veel patiënten met steek- en schotwonden komen. In het Centraal Militair Hospitaal zijn we daarnaast bezig om de medische capaciteit te verhogen vanwege de actuele oorlogsdreiging waarbij mogelijk veel oorlogsslachtoffers vallen. Dat is nog een enorme uitdaging.

Ik was nét militair toen Defensie mij belde voor een uitzending naar Oekraïne. De MH17 was neergeschoten en ik werd gevraagd voor medische ondersteuning bij forensisch onderzoek. “Dit is dus wat paraat staan betekent”, dacht ik. Met jonge kinderen en afspraken op de poli’s moest ik veel regelen. Het vergde veel van gezin en collega’s. Gelukkig merkte ik dat iedereen het belang van de uitzending goed begreep. Die eerste keer vond ik de onzekerheid lastig en bedreigend. Tegelijkertijd voelde het onverwachte avontuur ook prettig. Dat ik niet weet waar ik uiteindelijk terechtkom, geeft me veel energie. Ik blijf graag nog lang op deze manier werken.’

Kolonel-arts drs. Vincent Meij

6 JAAROVERZICHT 2024

januari

maart

mei

Vigorous Warrior is de grootste geneeskundige oefening van de NAVO. Deze oefening werd dit jaar uitgevoerd in Hongarije, waarbij 30 Nederlandse gewonden via civiele en militaire eenheden werden vervoerd naar het Calamiteitenhospitaal.

februari

april

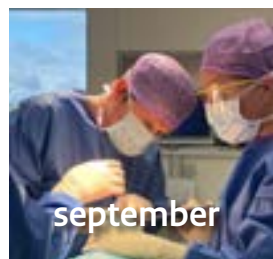

juni

Drie collega's van het CMH namen deel aan operatie Aspides.

Namens Defensie tekende Kolonel Rik Bergman een overeenkomst met een overeenkomst met de Medisch Ethische Toetsingscommissie zodat onderzoeksprotocollen met Defensiepersoneel kunnen worden getoetst.

oprichting kraakbeen exoertise-centrum

jaar oefening calamiteitenhospitaal

De krijgsmachtbisschop, monseigneur De Jong bezoekt DOSCO op locatie CMH.

Medische staf CMH bezoekt counterpart-ziekenhuis in Duitsland

Laatste Qualicor-audit voor de volledige accreditatie van het CMH.

7 COLOFON

Uitgever:
Centraal Militair Hospitaal
Lundlaan 1
3584 EZ Utrecht
Nederland

Hoofdredactie:
Kolonel Rik Bergman

Redactie:
Majoor Stephan van der Wal BComm

Tekst en samenstelling:
Arjan van Brummen
Christel Swagemakers
Chantal de Geus-de Cock
Pieter van Os
Sonja Hutjens-Groenendal
Coen van Kasteel
Hetty Romp
Patricia de Visser
Stephan van der Wal

Fotografie:
Media Centrum Defensie
Centraal Militair Hospitaal
UMC Utrecht

Vormgeving en opmaak:
Afdeling Communicatie
Centraal Militair Hospitaal

Druk:
Deze uitgave wordt digitaal aangeboden.

Contact:
Voor vragen of opmerkingen over dit jaarverslag kunt u contact opnemen met de afdeling Communicatie van het Centraal Militair Hospitaal via redactie.cmh@mindef.nl of telefoonnummer +31 (0)30 250 2000.

© 2025 Centraal Militair Hospitaal, alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

DGO

CMH
CENTRAAL
MILITAIR
HOSPITAAL

Bezoekadres:
Lundlaan 1
3584 EZ Utrecht

Postadres:
Postbus 9000
3509 AA Utrecht

defensie.nl/onderwerpen/cmh
T. 030-250 20 00
E. cmh@mindef.nl